

במלכודת מחוכמת שנמאנה לאחריים שטיינברג

אחריים לגמרי, באותו פרק זמן קרה דבר במדור שתבע משטיינברג את כל תשומת-לבו. הגיעו תלונות שמזכיר המדור, הסמל שמעון שיטריה, לקח שוחד מרועיונות, כדי שלא יעצור אותם.

שטיינברג קיבל את הדיעות, מסר אותן בדרך השיגרה לממונה עליו, ראש הענף הפלילי אריה נאור-שמילגובסקי. נפתחה חקירה, האיש הובא למשפט משמעתי, הורשע על פי עדותם של הפרוצות ורועיהוונות בלבד, נידון לשנת מאסר. מה ששטיינברג לא ידע אז היה שבינתיים התרחשו דברים מאחורי הקלעים. אחרי ששיטריה מסר את עדותו הראשונה, פנו אליו אנשי המדור-לתפקידים-מיוחדים של רמ"ח מאיר גוביק, איש-הקשר עם שרותי-הבטחון, והציעו לו למסור חומר נגד זאב שטיינברג ואנשי מדורו, תמורת ביטול משפטו ותשלום פיצויים. שיטריה, שלא היה לו מה למסור, ענה בשלילה.

אחרי המשפט, כשיטריה חיכה לאישור פסק-דינו מטעם המפקח הכללי, פנו אליו שוב אנשי הק"מ, הציעו הצעות חדשות להמתקת דינו. גם הפעם הושבו ריקם. אולם אחרי ששיטריה נחשב בבית-סוהר רמלה (ולאחר-מכן במעשיהו). ישב שבוע ימים בצינוק, נותק מכל מגע עם אשתו וביתו, הוא חשב מחוש על כל הענין. הוא הבין שכדאי לו לספק את בקשתם של הקצינים, ולמסור להם משהו. המתחכנת היתה אשתו, שביקרה בביתו של רמ"ח שמאי זוהר, מראשי צמרת המשטרה ושכנו של עמוס בן-גוריון ברמת-גן. היא באה לבעלה לבית-הסוהר, עזרה לרכבו.

הרו"ח של שיטריה, שהיה כתוב בכתב-ידו, כלל האשמות חמורות נגד מספר גדול של קציני משטרה וסמלים ממחוז תל-אביב. אולם עיקר העוקץ היה מופנה נגד זאב שטיינברג ושלושת סמלי מדורו, והוא כלל את ההאשמות שבחלקן פורסמו בהעולם הזה (978). צמרת המשטרה לא הסתפקה בזה. שמאי זוהר, מפקד המשטרה הכלכלית, שהדבר אינו כלול בתחום תפקידו, נסע בעצמו לבית-הסוהר, נפגש עם שיטריה, גבה עדות מפורטת נוספת. החומר נמסר למי שנמסר, נסגר בכספת, לשימוש בזמן המתאים, כחלק ממיבצע שהוכן בסודי-סודות.

שיטריה הועבר עתה למחנה משמרה-הגבול בראש-העין, הוסע כמה פעמים במכוניות-המשטרה לביתו, נפגש פעמים רבות עם אשתו ומשפחתו וקיבל הנחות אחרות, שאסיר רגיל אינו חולם עליהן.

★ ★ ★

קופסת-סיגריות מכסף

בינתיים הועבר שטיינברג מן המדור הפלילי לתפקיד חדש באגף החקירות במטה הארצי. במחוז נערכה לו סמיכת-פרידה חגיגית, בה הוגשה לו כשי קופסת-סיגריות מכסף. מפקד המחוז, יואב פלג, נאם נאום נרגש להערכת פיקודו-לשעבר, קרא: "בלי ספק נראה את שטיינברג חזרה בעוד שנה-שנתיים!" אריה נאור, מפקדו הישיר, העלה על נס את הצלחתו של שטיינברג לביעור הפשע במחוז.

במקום עבודתו החדש של שטיינברג, בבית הגדול בעל חמש הקומות ברחוב הרכבת בתל-אביב, שררה אותה שעה תכונה רבה. המפקח הכללי, עמוס הרמ"חים יעקב הופשטטר, מאיר גוביק ושמאי זוהר, נטלו את חלקם בהכנת המערכה הציבורית לטובת צמרת המשטרה באותה עת עצמה. הבילוש העקבי, שנעזר במכשירי-האזנה, עיקוב והאזנה לטלפונים,

מפגע מתוך חשש-שווא שהוא עלול להזיק להם, או לכמה מהם, או למשטר שהם נהנים מחסותו.

אור מיוחד נזרק על הדמות שבחסותה התחוללו המעללים הללו למן קום המדינה ועד עתה. הדמות המשמשת שלט רשמי לכל פעולות המשטרה ומחדליה — המפקח הכללי, מר יחזקאל סהר, אשר הוא גם האישיות המרכזית במע"רכה נגד זאב שטיינברג.

בפרשה זו נטלו חלק גם קציני משטרה ואישים אחרים, ואין בכוננת המערכת להטיל דופי בפלוני או באלמוני הנזכרים בכתבה זו שיתכן ועשו את חלקם בפרשה הכללית בתום לב. חשובה ומכרעת היא התמונה הכללית בשלמותה, כפי שהיא משתלבת במשפטו של עמוס בן גוריון. האחריות מוטלת מטבע הדברים על המטה הארצי של המשטרה בתור שכזה, ועל האיש העומד בראשו, בין שהיה לו ובין שלא היה לו מגע ישיר בפרט זה או אחר של המערכה.

גילה כי לעורך-הדין תמיר, למערכת העולם הזה ולשאר מרכזי החקירה נגד עמוס בן גוריון מגיעות בהתמדה ידיעות מהימנות ביותר על הפרשיות הסודיות ביותר, המשמשות רקע למשפטים התלויים.

הצמרת נחרדה. איש לא היה עוד בטוח לגמרי בשכנו. הבוסים הפוליטיים של המשטרה החלו סורקים את הקצינים, מפשפים בעברם הפוליטי, מגסים למצוא בדרך של סינון מי מן הקצינים היו עלולים למסור את הידיעות הנכונות, בין השאר התעניינו בקצין בשם שטיינברג.

הם לא גילו הרבה. אולם הם מצאו ששטיינברג לא היה חבר המפלגה, ושעברו הוכיח קשרים עם חוגים אזרחיים. זה הספיק, כנראה, כדי לעורר את החשד שנאמנותו לעמוס בן-גוריון בשעה המכרעת לא תהיה בטוחה, וכי יש לטלוק מעמדות המפתח בעוד מועד.

★ ★ ★

"הם ישברו אותך!"

אלם היו כמה וכמה בעיות עדינות. אחת מהן היתה שאיש כמו שטיינברג יודע הרבה יותר מדי. כראש המדור הפלילי, בבתוקף תפקידו ביקר הכפופות בבארים של תל-אביב, בהם מתרכזים אנשי העולם התחתון, פגש לעתים קרובות קצין אחר, שלא היה לו מה לחפש בבארים בתוקף תפקידו — סגן המפקח הכללי, עמוס בן-גוריון.

גם בפרשה שניה, שהוזכרה באופן בולט בגילויים שפורסמו בחטולם הזה (956) ושהתעוררה בחריפות רבה במשפט של עמוס בן-גוריון, הופיע שמו של הקצין שטיינברג. היה זה הוא שהוטל עליו להטריד את בני משפחת קצין-הצבא סברדלוב, דידי דירתו הפרטית של עמוס בנידאליה, כדי להכריח אותם לעזוב את הדירה. עמוס הכחיש את

הדבר נמצות הן באינפורמציה הכוזבת שסיפק לשבתי טבת, כתב הארץ, והן בתשובותו בשבועה לשאלות עורך-הדין המיר במשפט.

היה צורך לסתום את פיו של שטיינברג מבחינה משפטית, לפני שיעשה נגדו כל דבר גלוי. רק אחר-כך היה אפשרי והכרחי להשחיר אותו בציבור, לבל יזכה באמון — אם בכל זאת יזכר.

כל הבעיות האלה נפתרו באופן גאוני. קודם כל הופעל לחץ אדיר על שטיינברג לבוא למשרדו של עורך-הדין מיכאל כספי, היועץ המשפטי הרשמי של עמוס (והבלתי-רשמי של המשטר כולו) ולהצהיר הצהרה בשבועה לטובת עמוס בן-גוריון. החשבון היה שאם שטיינברג ימסור הצהרה בשבועה כזאת, לא יוכל במשפט הקרוב להעיד עדות אחרת, מבלי להסתבך בשבועת-שקר.

רוב האנשים המעורבים בפרשת עמוס כבר נכנעו ללחץ האדיר והצהירו הצהרות כאלה לטובת עמוס. אולם שטיינברג לא רצה. הוא טען כי קציני-משטרה אינו נוהגים בתחונות מראש, שיופקדו בידי פרקליט פרטי, לצורך משפט אזרחי, אך שהוא מוכן להעיד בעצמו בבוז עת המשפט. אולם דחיק הודעה סתמית זו, שנאמרה ללא מחשבה רבה, התפרשה כהרתי-סכנות.

מיד השתנה היחס לשטיינברג באופן ניכר. משך כמה ימים גורש עלידי רמ"ח הופשטטר מחדרו במטה, שנמסר לשני סמלים מן הענף הכלכלי, לעבודה שיגרתית. באותה שעה נשלחו אליו שליחים, ביניהם אנשי-ציבור מכובדים וידידים, שיעצו לו באופן החברי ביותר להעיד לטובת עמוס. אמר אחד מהם: "מי אתה שתעמוד נגד כל אלה? הם ישברו אותך!"

המערכה הגיעה לשיאה כאשר הוזמן שטיינברג לחדרו של איש-המיסתורין של המטה הארצי, רמ"ח גוביק. הקצין האלגנטי והשתקן לא הציע לשטיינברג לשבת, אמר לו: "דע שהגיעו אלי ידיעות שאתה מדבר יותר מדי על עמוס בן-גוריון. אני מזהיר אותך, זה לא לטובתך!"

ענה שטיינברג: "אני מתפלא שקצין גבוה כמוך פונה אל קצין עליוני שני על סמך רכילות. כל זה שקר וכזב."

בתמימותו התלונן שטיינברג על שיחה זו בפני מפקדו הישיר, רמ"ח הופשטטר. אולם גם בפניו של זה היו דברים ברורים. הוא אמר לו לחתום על ההצהרה-בשבועה הנדרשת על-ידי עורך-הדין כספי למען עמוס.

★ ★ ★

החתימה שסתמה גולל

ביורף זה של איומים ושידולים, בתוספת דבריו של המפקד הישיר, שברו לבסוף את שטיינברג, שהוא אדם בלתי-פוליטי מטבעו. האיש שהצטיין בחשדנותו כלפי אנשי העולם התחתון, לא הצטיין בחשדנות כשהמדובר היה במפקדיו וחבריו או בראש הצמרת העליונה של המשטרה. הוא לא תיאר לעצמו לרגע שפה טמון לרגליו.

ביום ה'2 ביולי, בשעה 9 בבוקר, יצא קצין-המטה זאב שטיינברג, בליווי ידיד לכתובת בה מסתובבים לאחרונה אישי-ציבור רבים. בשדרות רוטשילד מספר 14 מצא את פרקליטו של עמוס בן-גוריון. הפרוצדורה היתה קצרה: שטיינברג הוחתם על ההצהרה, יצא לאכול בחברת הידי מנת חומס, חזר למטה המשטרה, מרוצה שסוף-סוף נפטרה מהטרדה שהסיחה את דעתו מעבודתו.

עוד לפני שהספיק שטיינברג לחתום את כסאו, צילצל הטלפון הפנימי בחדרו והוא נתבקש להיכנס לחדרו של סגן המפקח הכללי אברהם זלינגר. הלה הודיע לו קצרות: "יש לי פקודת-מעצר חתומה בידי המפקח הכללי. לפי זה אתה עצור ותועבר למשטרת אלון."

שטיינברג נדהם. הוא לא הבין כי ברגע שנתפתח לחתום על ההצהרה שהבטיחה כי לא יוכל להעיד נגד עמוס, נפתח הפתח לשלב השני של המיבצע נגדו — סילוקו מן המשטרה